

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Sikkilä, A., Klemola, K. & Mäntykangas, U. 2022. Yrittäjyyskasvatuksen strategian uudistaminen käynnistynyt. Oamk Journal 82/2022.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022060844068>

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

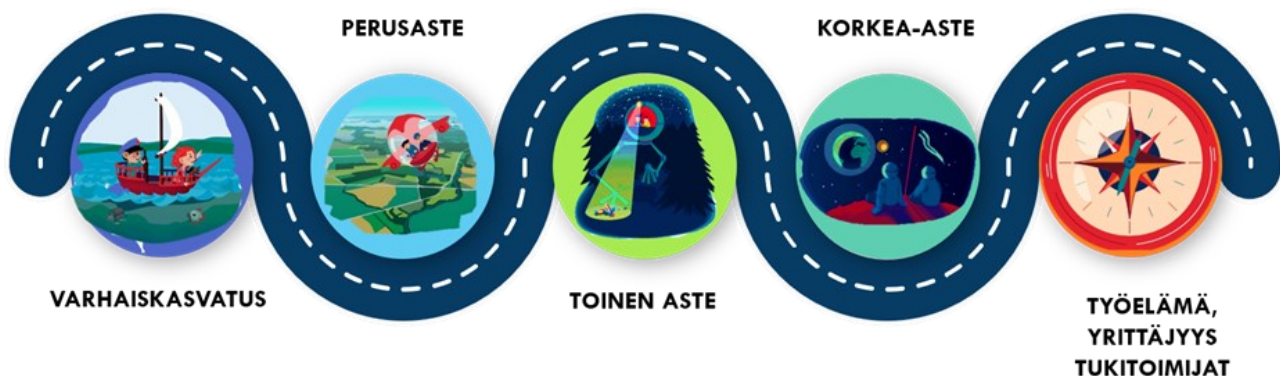

Yrittäjyyskasvatuksen strategian uudistaminen käynnistynyt

8.6.2022 - Sikkilä Arja, Klemola Katriina, Mäntykangas Ulla

Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk) on mukana Pohjois-Pohjanmaalla toteutettavassa ESR-rahoitteisessa Väkevä-hankkeessa, jossa alueelle laaditaan uudistunut maakunnallinen yrittäjyyskasvatuksen strategia. Yrittäjyyskasvatusta kaikilla kouluasteilla ohjaavan strategian keskeisenä tavoitteena on yrittäjyys- ja työelämätaitojen vahvistaminen, yrittävän kulttuurin rakentaminen ja yrittäjyyden oppimisympäristöjen kehittäminen. Nykyistä strategiaa kehitetään kestävän kehityksen, kansainvälisyyden ja digitalisaation näkökulmista.

Strategiantyön pohjaksi haastateltiin Oamkin kahdeksaa tutkintovastaavaa lokamarraskuun 2021 aikana. Lähes kaikki tutkinto-ohjelmat olivat edustettuina. Haastattelujen avulla kartoitettiin tutkintovastaavien näkemyksiä siitä, kuinka yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta näyttäytyy koulutusohjelmien opetussuunnitelmissa ja opetuksen käytännön toteutuksissa. Lisäksi kartoitettiin kestävän kehityksen, kansainvälisyyden ja digitalisaation merkitystä ja näyttäytymistä osana yrittäjyyskasvatusta.

KUVIO 1. Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategiaa ohjaava polkuajattelu (kuvio avautuu isommaksi klikkaamalla) (<https://www.minunpolkuni.fi/>).

Kaikkia Pohjois-Pohjanmaan kouluasteita koskeva strategia on luotu PoPyk-hankkeen aikana vuosina 2015–2016. Väkevä-hankkeessa strategiaa päivitetään ja jalkautetaan yhä paremmin kaikille kouluasteille. Kaikilla kouluasteilla toteutetaan

toimintoja, jotka edesauttavat päivittyvän strategian jalkauttamista ja yrittäjyyskasvatuksen toteutumista käytännössä. Oamkissa tehdyt haastattelut antoivat tietoa ammattikorkeakoulun yrittäjyyskasvatuksen nykytilasta ja loivat vertailukohtaan tehtävälle kehitystyölle.

Tutkintovastaavien näkemyksiä Oamkin yrittäjyyskasvatuksesta

Tutkintovastaavien haastattelut toivat esille yrittäjyyskasvatuksen käytänteiden lisäksi kehittämisenäkökulmia valmisteilla olevaan yrittäjyyskasvatusstrategiaan. Yrittäjyyttä ja yrittäjyyskasvatusta sivutaan eri tutkintoaloilla hyvinkin monella opintojaksolla. Yrittäjyysopintoja toteutetaan omanaan, tai ne integroituvat opintojaksoon, esimerkiksi projektiopintoihin. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus kehittää liikeideaansa eteenpäin esimerkiksi vapaasti valittavilla opintojaksoilla. Tällä hetkellä Oamkin yhteinen opintojakso ”Johdatus innovaatioihin ja yrittäjyyteen, 5 op” sisältyy kaikkien tutkinto-ohjelmien uusimpiin opetussuunnitelmiin pakollisena opintona.

Monet haastateltavat pitivät yrittäjämäistä työskentelytapaa ja sisäistä yrittäjyyttä itsestänselvyytenä ja erittäin tärkeänä. Ammattikorkeakoulun pedagogiikka rakentuu siihen, että opiskelija itse vastaa opiskelunsa etenemisestä: hankkii ja jäsentää tietoa, käyttää tarvittaessa opettajan ohjausta ja reflektoi teoriatietoa suhteessa käytäntöön. Opinnot edellyttävät oma-aloitteista työhön ja opiskeluun tarttumista ja tekemistä. Yrittäjämäinen toiminta ja ajattelutapa on näin ollen välttämätöntä sekä yksin tai verkostoissa työskenneltäessä.

Eräs haastateltavista kertoi yrittäjyyskasvatuksen luonteesta korkeakoulussa seuraavasti:

Opettajat eivät aina tiedosta sitä, että he ovat tekemässä yrittäjyyskasvatuksellisia tekoja. He tietävät, että näin pitää toimia ja tällaisia valmiuksia pitää antaa — sitä tehdään paljon, mutta totta kai meillä olisi kehitettävää.

Haastatteluissa todettiin myös, että yrittäjyyskasvatus-termillä ei ole paras mahdollinen kaiku – tavoitteena ei ole kasvattaa kaikista yrittäjiä.

Yrittäjyyskasvatuksen avulla amk-opinnoissa tuodaan ensisijaisesti esille laajempi kuva työelämässä vaadittavasta osaamisesta, joka tarkoittaa myös yrittäjämäisiä taitoja sekä ymmärrystä yrittäjyydestä.

Kansainvälisyys koetaan luontevana osana toimintaympäristöä ja yrittäjyyskasvatusta

Kansainvälisyys amk-opinnoissa näyttäytyy tutkintoaloilla ja koulutusohjelmissa vaihtelevasti. Joillakin aloilla kansainvälisyys on vahvasti osa opiskelijoiden arkea. Kansainvälisyyteen koetaan kuuluvaksi muun muassa englanninkieliset tutkinto-ohjelmat, englanninkieliset yhteiset valinnaiset opintojaksot, opiskelijavaihdot, kansainvälinen työharjoittelupaikka ja kotikansainvälistyminen.

Haastattelujen perusteella kansainvälisyyttä pidetään luontevana osana opintoja, yrittäjyyttä ja nykyistä globaalia yhteiskuntaa. Opiskelijat elävät kansainvälisessä ympäristössä ja ovat kasvaneet kansainvälisiksi. Heillä on ystäviä eri puolilta maailmaa, ja työpaikoilla on ihmisiä monista eri kulttuureista.

Kansainvälisyys osana yrittäjyyttä tuli esiin muun muassa seuraavasti:

Kansainväliset opiskelijat tuovat meille tietoutta omasta kulttuuristaan. Heillä on omaan taustaansa pohjautuvaa tietotaitoa ja ideoita. Projektiryhmissä opiskelijat pääsevät tekemään yhteistyötä, kehittämään ideoita ja kasvattamaan osaamistaan.

Digitalisaation jatkuva kehittyminen

Digitalisaatiota haastateltavat tarkastelivat opetusmenetelmien osalta ja opiskelijoiden opintojen näkökulmasta. Opetuksen osalta korona-ajan nähtiin vauhdittaneen etäopetuksen sekä opetusmateriaalien kehittämistä. Digitalisaatio on vahvasti opinnoissa ja työelämässä mukana. Työelämän toimintatavat uudistuvat digitalisaation voimasta erittäin nopeasti. Digitalisaatio nähtiin sekä hyvänä että

huonona asiana. Sen hyödyntäminen vaatii opiskelijoilta ja opettajilta paljon. Opiskelijat eivät automaattisesti ole digiosaajia vaan digitaidoiltaan hyvin eritasoisia. Poikkeusolosuhteissa digiosaamisen taidot ovat kuitenkin kaikilla kehittyneet.

Toisaalta ihmisten kohtaamista aidosti tai tiettyjen alojen opetusta ei voida täysin korvata digitalisaatiolla. Digitalisaation nopea kehitys herättää myös eettisiä kysymyksiä. On syytä pohtia, tuoko digitalisaatio lisäarvoa opetuksen ja oppimisen näkökulmasta.

Kestävän kehityksen merkitys vahvassa muutoksessa

Kestävä kehitys näyttäytyy eri koulutusohjelmissa eri tavoin ja painotuksin. Esimerkiksi se, miten ympäristönäkökulmat, työkäytännöt, laitteiden kehittäminen, lainsäädäntö tai sosiaalinen kestävä kehitys näyttäytyvät, riippuu pitkälti koulutusohjelmasta. Positiivisena koettiin se, että opiskelijat ovat kiinnostuneita ja hyvin tietoisia kestävästä kehityksestä ja tuovat sen esille keskusteluissa. Vaikka opetussuunnitelmissa ei erikseen olisikaan kestävään kehitykseen liittyvää opintojaksoa, sen koettiin olevan läpileikkaavana ja vahvana teemana opetussuunnitelmassa ja opetuksen käytänteissä. Kokonaisuudessaan kestävä kehitys nähdään yksilön, yhteisön ja koko maailman näkökulmasta olevan vahvassa muutoksessa ja sen merkitys korostuu. Haastateltavista useampi totesi, että kestävä kehitys voisi opetuksessa korostua enemmän, koska se kiinnostaa opiskelijoita.

Eräs haastateltavista totesi kestävään kehitykseen liittyen:

Ammattikorkeakouluna meillä on vastuu alueen osaavan työvoiman tuottamisesta. Meiltä valmistuneet opiskelijat ymmärtävät, kuinka laaja ja merkittävä aihe se on. Ja että me olemme tehneet jotain sen valon sytyttämisessä opiskelijoissa, että heillä on vaikutusmahdollisuuksia. Kestävän kehityksen näen arvopohjaisena valintana, joka mielestäni ammattikorkeakoulussa pitää olla.

Yrittäjyydessäkin vaikuttaa sillä lailla, että se opettamisen kulttuurimme, joka pitää sisällään kestävän kehityksen, tarttuu myös meidän opiskelijoihimme. Tämä on se tapa toimia, miten yhteiskunnassamme ja tutkinnoissamme toimitaan, ja alan eettisyys rakentuu siinä samalla.

Yritysyhteistyö merkittävää Oamkin toiminnassa

Oamkin tutkintovastaavien haastattelujen pohjalta saatiin hyödyllistä tietoa yrittäjyyskasvatuksen strategian kehitystyölle. Yhteenvetona vielä muutamia nostoja haastatteluista strategian kehittämistyöhön:

Yritysyhteistyö koettiin tärkeäksi. Haastatteluissa tuotiin esille opetuksen ydintehtävä: kouluttaa osaajia työelämää varten. Kun yritykset tarjoavat työharjoittelupaikan, opinnäytetyön aiheita tai oikeita työelämän projekteja, opiskelijat pääsevät harjoittelemaan aidossa ympäristössä, oppimaan uusia asioita ja kehittämään ammatillista osaamistaan. Kaikki tämä on osoittanut erinomaiseksi poluksi kohti työelämää.

Yritysyhteistyötä tehdään ja tarvitaan vahvasti, jotta koulutus ja opetussuunnitelmat ovat ajan tasalla työelämän kehittymisen ja muutosten kanssa. Yritysyhteistyön ja jatkuvan vuoropuhelun avulla tunnistetaan yrityksen osaamistarpeita ja kuullaan yritysten innovoinnista ja toiminnasta, jolloin se voidaan huomioida myös opetuksessa ja opetushenkilöstön osaamisen kehittämisessä.

Digitalisaation voimakas eteneminen vaikuttaa myös opetushenkilöstön osaamiseen ja kouluttautumiseen, joka on jatkuva tema. Haastatteluissa tuli esille, että opetushenkilöstön perehtyminen uusiin omaa alaa koskeviin digitalisaation ja opetuksen muutoksiin vaatii aikaa. Joillakin aloilla koetaan, että opetushenkilöstön digitaitojen kehittäminen vie jopa liikaa aikaa muulta ammatilliselta kehittymiseltä. Ehdotuksena tuli opetushenkilöstölle ajoittain järjestettävä niin sanottu ”digitaalinen buffetpöytä”, jossa tarjotaan tietoa esimerkiksi eri sovelluksista, joihin voi rauhassa tutustua.

Lisäksi todettiin, että tarvitaan jatkuvaa keskustelua ja priorisointia siitä, mikä tutkinto-ohjelmassa on ydinosaamista ja miten saadaan tarjottua niin hyvää sisältöä, että Oamk koetaan vetovoimaisena sekä työelämässä tarvittavaa osaamista tarjoavana opiskelupaikkana.

Yrittäjyyskasvatuksella uutta elinvoimaa alueelle

Haastateltujen tutkintovastaavien vastausten avulla saatiin esiin näkökulmia Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategian kehittämiseen. Haastattelujen perusteella yrittäjyyskasvatus integroituu useisiin opintoihin työelämäyhteistyön ja opintojaksojen toimintatapojen myötä. Yrittäjämäinen osaaminen kehittyy opintojen edetessä, ja ammattikorkeakouluopiskelijalta edellytetään sisäistä yrittäjyyttä opintoja suoritettaessa.

Kansainvälisyys koettiin luontevaksi osaksi korkeakouluopiskelua ja näkyy eniten kansainvälisten opiskelijoiden läsnäolona tai opiskelijavaihtoina. Haastatteluissa ei kuitenkaan noussut merkittävästi esiin se, millaista yhteistyötä kansainvälisten opiskelijoiden kanssa tehdään tai miten sitä tuetaan eri tutkintoaloilla tai monialaisesti.

Etätyöskentely ja etäopiskelu ovat lisänneet digitalisaatioon liittyvää pohdintaa. Ihmisen kohtaaminen aidossa vuorovaikutuksessa koetaan edelleen tärkeäksi, mutta opiskelijoita tulee kannustaa digitalisaation luomiin mahdollisuuksiin monipuolisesti.

Kestävä kehitys koettiin teemana kaikista ajankohtaisimmaksi ja opiskelijoita kiinnostavaksi. Opiskelijat tuovat itse aiheita esiin keskusteluissa, mikä puoltaa sitä, että teemaa tulisi nostaa enemmän esiin myös koulutuksen osaamistavoitteissa ja opetuksen sisällöissä.

Haastattelun tulokset tukevat sitä, että kestävä kehitys, kansainvälisyys ja digitalisaatio ovat teemoina ajankohtaiset ja näyttäytyvät korkeakouluissa monipuolisesti. Teemat on syytä sisällyttää Pohjois-Pohjanmaan uudistuvaan yrittäjyyskasvatusstrategiaan ja täten yrittäjyyttä tukeviin toimintoihin ammattikorkeakouluissa. Yrittäjyys on ilmiö, jonka jokainen opiskelija kohtaa, joten

laaja-alaisia yrittäjyysvalmiuksia on syytä kehittää läpi opintojen. Yrittäjyyskasvatuksen avulla alueelle luodaan myös uutta elinvoimaa ja liiketoimintaa. Kestävä kehitys, kansainvälisyys ja digitalisaatio luovat uusia mahdollisuuksia myös yrittäjyyden ja uuden liiketoiminnan näkökulmasta.

Sikkilä Arja

Klemola Katriina, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Liiketalouden yksikkö

Mäntykangas Ulla, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Artikkeli perustuu Oamkin tutkintovastaaville tehtyihin haastatteluihin. Haastatteluun osallistui kahdeksan yhteensä 25:stä tutkintovastaavasta.

[Lisätietoa Väkevä-hankkeesta ja kaikkia kouluasteita ohjaavasta yrittäjyyskasvatuksen strategiasta](#)

Hankkeen toteutusaika: 1.5.2021-30.4.2023

Rahoitus: ESR (Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus)

Hankepartnerit: Oulun kaupunki, Koulutuskeskus Brahe, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU, Koulutuskuntayhtymä OSAO, Centria ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu ja Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 82/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Sikkilä Arja, Klemola Katriina, Mäntykangas Ulla

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022060844068>

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulu on mukana Pohjois-Pohjanmaalle toteutettavassa ESR-rahoitteisessa Väkevä-hankkeessa, jossa alueelle laaditaan uudistunut maakunnallinen yrittäjyyskasvatusstrategia. Loka-marraskuun 2021 aikana tehtyjen tutkintovastaavien haastattelujen avulla kartoitettiin nykytilaa siitä, miten yrittäjyyskasvatus näyttäytyy opetussuunnitelmissa ja millaisia ajatuksia yrittäjyyskasvatuksesta, kestävästä kehityksestä, kansainvälisyydestä ja digitalisaatiosta tutkintovastaavilla on. Haastattelujen perusteella yrittäjyyskasvatusta pidettiin tärkeänä ja sitä toteutetaan monella tapaa. Kansainvälisyyden koettiin toteutuvan yrittäjyysopinnoissa muun muassa yhteisten projektien, yritysideoiden, kotikansainvälistymisen, englanninkielisten tutkinto-ohjelmien ja opiskelijavaihdon kautta. Digitalisaation koettiin sisältyvän kiinteästi opetukseen ja työelämään. Digitalisaation kehittyminen on niin nopeaa, että haasteeksi koettiin niiden haltuunotto opetuksessa ja työelämätaidoissa. Kestävä kehitys näyttäytyy läpileikkaavana ja vahvana teemana opetussuunnitelmassa ja opetuksen käytänteissä. Kestävä kehitys nähtiin olevan vahvassa muutoksessa ja sen merkitys korostuu edelleen.